

tactic parallelism that has text-forming potential. Based on the syntactic parallelism and repetition there are established techniques and expressive syntax influential figures of power. The major structural and semantic features of political periods are identified. The research is carried out on the material of speeches of Ukrainian politicians P. Poroshenko, L. Kuchma, Yu. Tymoshenko, V. Yushchenko, V. Yanukovych and A. Yatsenyuk.

Key words: political discourse, political texts, political speech, macrosyntax, syntactic parallelism, period.

Надійшла до редакції 22.08.2016 р.

УДК 801.82:929Лем=162.1

О. В. Константінова,

аспірантка кафедри загального та слов'янського мовознавства
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058, Україна,
тел. : 097-25-955-02,
olga.konstantinowa@gmail.com

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ ВИДАТНОГО ПОЛЬСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА-ФУТУРОЛОГА С. ЛЕМА

Статтю присвячено аналізу вивчення творчої спадщини польського футуролога Станіслава Лема. Увагу акцентовано як на працях визнаних польських дослідників його творчості, так і на новітніх дослідженнях. Серед відомих дослідників творчості С. Лема – Р. Хандке, М. Дайновский, М. Краєвська, І. Б. Кияк, К. А. Смердова та ін. Наголошено, що аналіз художніх текстів С. Лема здебільшого торкається питань, пов'язаних з жанровими особливостями, з роллю гротеску, з вивченням неологізмів (особливості перекладу) та особливостями референції.

Ключові слова: наукова фантастика, стилістика тексту, гротеск, неологізми, польська мова, Станіслав Лем.

Дослідження художніх текстів залишаються актуальними, оскільки дозволяють зануритись у культуру, проаналізувати авторський стиль, подивитись на художній текст із різних точок зору, глибше пізнати світ текстів завдяки використанню численних методів дослідження. Багатомірність, різноплановість творчості польського письменника-фантаста Станіслава Лема робить її цікавим об'єктом для мовознавця, відносна невивченість значної частини доробку детермінує новизну дослідження. Письменник експериментував зі словом у вигаданому світі, який захоплює своєю оригінальністю. Станіслав Лем мав великий вплив на науково-фантастичну літературу: наприклад, відомі фантасти Аркадій та Борис Стругацькі знаходили у його творах мотиви для своїх майбутніх книг. С. Лем спокійно ставився до цього, оскільки „<...> писав соціально-психологічну фантастику, а потім зробив крок у філософську фантастику, а потім і просто у філософію” [11, с. 182].

Тексти С. Лема почав глибоко аналізувати в 60 роки ХХ ст. Р. Хандке. Ці дослідження продовжили польські вчені: Я. Анусевич, С. Баранчак, З. Божек, К. Гломб'юк, М. Дайновський, М. Жолинська, М. Краєвська, Й. Тамбор, українські та російські дослідники: Ю. Булаховська, І. Б. Кияк, О. Ю. Козьміна, Р. П. Радишевський, К. А. Смердова, О. В. Снігірьов та ін. Зокрема художнім текстам Станіслава Лема присвятила увагу Ю. Л. Булаховська, що зіставляла теми і мотиви у творчості кількох письменників-фантастів, в тому числі С. Лема [2]; О. І. Бондарь займався перекладами його творів (С. Лем „Футурологічний конгрес” // „Вежа”, 1995–96, № 1/ 3).

Мета статті полягає в загальному аналізі наукових праць, присвячених вивченню творчої спадщини відомого польського письменника-фантаста, філософа Станіслава Лема. Нас цікавитимуть думки лінгвістів щодо мовної специфіки його творчості.

Основну частину спадщини С. Лема умовно можна віднести до жанру наукової фантастики, хоча насправді його доробок дуже різниться за жанровими нюансами, стилем і тематикою. Перші літературні твори Лема написані до середини 40-х років ХХ ст. Перший науково-фантастичний роман „Астронавти” вийшов у 1951 р., а в 50–60 рр. надруковані романи, які стали світовою класикою літератури *sciens fiction* (пол. *fantastyka naukowa*, укр. *наукова фантастика*), заклали основи цього жанру, зокрема „Едем” (1959), „Повернення з зірок” (1961), „Соляріс” (1961), „Непереможний” (1964) та ін. Інша сторона творчості Лема – гротескні, гумористичні, фантастичні цикли оповідань: „Зоряні щоденники” (1957), „Казки роботів” (1964), „Кіберіада” (1965), що є цікавими з мовної точки зору, оскільки в них письменник активно використовує мовну гру з читачем. Важливою частиною творчості С. Лема є його філософські роздуми, які увійшли до збірок „Сума технології” (1964), „Фантастика та футурологія” (1970), „Мегабітова бомба” (1999) та ін.

Лем отримав всесвітнє визнання саме як автор науково-фантастичних романів і повістей, хоча його різноманітна творчість лише частково підпадає під загальноприйняте бачення літератури наукової фантастики. На думку польського дослідника М. Дайновського, наукова фантастика є різновидом фантастичної літератури, до якої належать також фантастична казка, демонологічна фантастика (фантастика жаху), наукова фантастика, фентезі тощо [16, с. 40–41]. Всі ці літературні явища об’єднує те, що описуваний у них світ має незвичайні елементи. Наукова ж фантастика відрізняється від іншої фантастичної літератури тим, що використовує раціональні пояснення, дотримується правил правдоподібності, наукового мислення, яке насправді є псевдонауковим [16, с. 44–45].

Дослідження, присвячені творчості С. Лема, можна розподілити за напрямками на літературознавчі, мовознавчі та культурологічні. Деякі науковці (наприклад Р. Хандке,

М. Дайновский, Й. Тамбор та ін.) розглядають його творчість в межах декількох підходів, поєднуючи літературознавчий та лінгвістичний погляди. Так, С. Баранчак, К. Гломбик, М. Жолинська, Й. Тамбор аналізували мовну структуру творів польського письменника [13; 25; 17; 26].

Варто згадати, що на роль мови у створенні фантастичного світу Лема звертали увагу Р. Хандке [18; 19], неологізми Лема досліджувала М. Краєвська [20; 23], Я. Анусевич провів аналіз функцій і структури неологізмів [12]. Так, Р. Хандке вважає, що письменник змінив вигляд науково-фантастичної прози як літературного жанру. У „Зоряних щоденниках” і „Казках роботів” виник такий тип художньої образності, як науково-фантастичний гротеск. На думку науковця, зміна настрою з поважного на сатирично-гумористичний виконує функцію „терапії жанру”, оскільки сучасна література *science fiction* сповнена стереотипних мотивів і фабул [18, с. 64]. Виявилось, що домінуючий у цьому жанрі елемент техніки є вдалим матеріалом для гротеску. Можна згадати хоча б „Одинадцятку подорож” із „Зоряних щоденників Йіона Тихого”, в якій головний герой виконує таємне завдання на планеті Садомазії, заселеній роботами. Лем створює гротескний образ цих роботів, використовуючи мовні засоби, в тому числі явище архаїзації мови. Мовлення роботів стилізовано під старопольську мову, наприклад: *kwestionować*, *kapacitancja* (стилізація під запозичення з латинської мови, характерні для старопольської), *kadlubki igrcowe*. Р. Хандке робить висновок, що гротеск у доробку польського фантаста зазвичай наближається до „сатиричної параболи реальності моменту свого виникнення” [18, с. 64], він є явищем, якому світ, вигаданий Лемом, завдячує своєю оригінальною будовою. Основними ознаками гротеску є перемішування і поєднання різнорідних елементів, звідси походить взаємовплив різних планів структури.

М. Дайновський присвятив дослідженню творчості Лема працю „Гротеск у творчості Станіслава Лема” (2005), в якій аналізує неологізми з „Казок роботів”, „Кіберіади”, наприклад: *Automaciej, Automateusz, elektrycerze, elektropijcy*. Вчений наголошує, що характерною рисою гротеску є змішування у структурі і семантиці новотворів, далеких одне від одного семантичних полів і сфер реальності і доходить висновку, що лінгвістичний вимір гротеску не викликає особливої зацікавленості серед польських науковців. Треба проаналізувати функцію неологізмів у творах Лема і відповісти на запитання, для чого слугує комізм, викликаний специфічним мовним укладом його творів [16, с. 47–65]. Ґрунтовний внесок у дослідження мови Станіслава Лема зробила польська дослідниця М. Краєвська, яка є авторкою монографії [21] та розвідок, присвячених аналізу неологізмів Лема [20, 22], а також „Польсько-російського словника неологізмів Лема” („Polsko-rosyjski słownik Lemowych neologizmów”, 2006) [23], що складається з 1460 словникових статей – неологізмів (оказіоналізмів) з „Казок роботів”, „Кіберіади” і „Зоряних щоденників”, перекладених на російську мову. Більшість праць дослідниці присвячена проблемам перекладу неологізмів Лема на російську мову; найчастіше предметом вивчення стають особливості словотворення та семантики нових слів і словосполучень у текстах С. Лема. М. Краєвська систематизує неологізми за словотвірними моделями, аналізує походження та мотивацію найменувань, наприклад, пов’язану з прізвищем відомого фізика Ейнштейна (*ein* з нім. один, *stein* – камінь). Зазначено, що неологізми є засобом стилізації, пор.: *T. Adnokamenjak* (рос. один, камень), *Trofim Odincew-Bułyżnikow* (рос. один, булыжник), *Stanisław Razglaz* (пол. raz, glaz), *Artystydes Monolapides* (гр. mono-, лат. lapideus „кам’яний”), *John Onestone* (англ. one „один”, stone „камінь”), *Pierre Solitaire* (фр. pierre „камінь”, solitaire „поодинокий, самотній”), *Giovanni Unoperta* (іт. uno „один”, лат. petra „камінь”) [20, с. 101].

І. Кияк дослідила жанрові особливості фантастики і футурології Лема, осмислюючи його творчість з погляду літературознавства [4]. Комплексно розглядаючи особливості проблематики, жанрової та функціональної специфіки творів Лема, І. Кияк трактує його доробок як певний соціально-культурний феномен. Особлива увага у дослідженні приділена епістемологічній проблематиці та питанням у сфері науково-технічного передбачення, які Станіслав Лем активно підіймає у своїй творчості [4, с. 19].

З точки зору теорії референції, як імена з непрозорою референцією, розглядає неологізми К. Смердова [9]. Референція (від англ. *reference* – покликання, співвідношення) – процес співвідношення одиниць мовлення (іменників та іменної групи) з позамовною дійсністю, а також результат такого співвідношення [3, с. 40]. Дослідниця проводить психолінгвістичний експеримент з носіями польської мови, на основі якого аналізує методи інтерпретації та перекладу неререферентних знаків в текстах Лема. Основними методами інтерпретації є: фонетичні асоціації, граматичне значення слова та виявлення функції назви у тексті [8; 9]. Наприклад, аналізуючи можливості інтерпретації неологізмів з непрозорою референцією *filidrony*, *pćmy*, *plukwy*, авторка вважає, що їх треба порівняти з іншими польськими словами, щоб встановити лексичне і граматичне значення [8, с. 66].

Таким чином, твори письменника-фантаста С. Лема, у яких мовна тканина переплітається з культурними алюзіями, філософськими роздумами та грою з читачем, викликають зацікавлення у сучасній лінгвістиці і потребують подальших досліджень.

На нашу думку, перспективи дослідження полягають у комплексному вивченні текстів Станіслава Лема з метою моделювання мовної картини майбутнього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бразговская Е. Е. Когнитивный потенциал автореференции: самоописания в прозе С. Лема / Е. Е. Бразговская, Е. А. Смердова // Вестник Пермского университета. Российская и зарубежная филология. – 2013. – № 2 (22). – С. 94–102.

2. Булаховська Ю. Л. Деякі типологічні зіставлення в галузі наукової фантастики щодо художньої прози (Станіслав Лем, Олександр Беляєв, Юрій Смолич) / Булаховська Ю. Л. // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Л. Булаховського. – 2011. – Вип. 16. – С. 266–268. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kdsm_2011_16_38

3. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії: Монографія / А. П. Загнітко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Донецьк : ДонНУ, 2007. – 219 с.

4. Кияк І. Б. Жанрові особливості фантастики й футурології Станіслава Лема: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.03 / І. Б. Кияк. – К., 2011. – 21 с.

5. Козьмина Е. Ю. „Расследование” С. Лема: принцип имитации и разрушение традиционных структур / Е. Ю. Козьмина // Новый филологический вестник. – 2015. – № 4 (35). – С. 17–25.

6. Моклиця А. В. Мовна ієрархія науково-фантастичного тексту: романи С. Лема „Едем” і „Повернення з зірок” / А. В. Моклиця // Науковий вісник СНУ імені Лесі Українки. Серія „Філологічні науки. Літературознавство”. – 2014. – № 19 (296). – С. 86–92.

7. Радишевський Р. П. Полоністичні та порівняльні студії: зб. наук. ст. / Р. П. Радишевський. – К. : МП „Леся”, 2009. – С. 458–467.

8. Смердова Е. А. Вероятностная интерпетация референциально непрозрачного текста / Е. А. Смердова // Вестник Пермского университета. Российская и зарубежная филология. – 2014. – № 2 (26). – С. 63–69.

9. Смердова Е. А. Нереференциальные имена: вероятностный аспект интерпетации (на материале романа Станислава Лема „Dzienniki Gwiazdowe”) / Е. А. Смердова // Человек. Культура. Образование. – 2013. – № 2. – С. 147–155.

10. Смердова Е. А. Нереферентное употребление имён (на материале текстов Станислава Лема) : автореф. ... дис. на соиск. ученой степени канд. филол. наук / Е. А. Смердова. – Пермь, 2015. – 19 с.

11. Снигирёв А. В. „Астронавты” в „Стране багровых туч”: еще раз о проблеме „Стругацкие-Лем” / А. В. Снигирёв // Уральский филоло-

гический вестник. Серия: Русская лит-ра XX–XXI веков: направления и течения. – 2015. – № 2 – С. 175–182.

12. Anusiewicz J. Funkcja i struktura neologizmów w utworach fantastycznych Stanisława Lema / J. Anusiewicz // *Językoznawca*. – Nr 23–24. – Lublin, 1971. – S. 79–87.

13. Barańczak S. Elektrycerze i cyberchanioly / S. Barańczak // *Nurt*. – Nr 8. – Poznań, 1972. – S. 14–17.

14. Bereś S. Rozmowy ze Stanisławem Lemem / S. Bereś. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1987. – 399 s.

15. Bożek Z. Dowcip językowy w twórczości Stanisława Lema / Z. Bożek // *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Językoznawcze*. – 1977. – Z. 54. – S. 319–335.

16. Dajnowski M. Groteska w twórczości Stanisława Lema / M. Dajnowski. – Gdańsk : Wydawnictwo Uniwersytetu *Gdańskiego*, 2005. – 212 s.

17. Głombik K. Gra w science fiction. O językowych środkach komicznych i ich funkcji w *Cyberiadzie* Stanisława Lema / K. Głombik // *Gry w języku, literaturze i kulturze*, pod red. E. Jędrzejko i U. Żydek-Bednarczuk. – Warszawa : „Energeia”. – 1997. – S. 77–90.

18. Handke R. Polska proza fantastyczno-naukowa: problemy poetyki / R. Handke. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1969. – 176 s.

19. Handke R. Neologizm a język nauki i techniki w stylizacji prozy fantastyczno-naukowej Stanisława Lema / R. Handke // *Styl i kompozycja*, red. Trzynadłowska. – Wrocław, 1965. – S. 234–247.

20. Krajewska M. Granice przekładalności, czyli o grze słów kilka / M. Krajewska, M. Chomik // *Przekładając nieprzekładalne II*. – Gdańsk, 2004. – S. 109–120.

21. Krajewska M. *Od nominacji do kreacji. Rzecz o przekładzie neologizmów science fiction* / M. Krajewska, M. Chomik. – Toruń : Wydawnictwo Naukowe UMK, 2011. – 389 s.

22. *Krajewska M. Nowa jakość słowa. Lemowe neologizmy w rosyjskiej szacie* / M. Krajewska // *Rocznik Przekładoznawczy. Studia nad teorią, praktyką i dydaktyką przekładu*. – T. 7. – Toruń : Wydawnictwo Naukowe UMK, 2012. – S. 83–94.

23. Krajewska M. *Polsko-rosyjski słownik Lemowych neologizmów* / M. Krajewska. – Toruń : Towarzystwo naukowe w Toruniu, 2006. – 164 s.

24. Lem S. *Fantastyka i futurologia: w 2 t.* / S. Lem. – Kraków : Wydawnictwo Literackie. – T. 1. – 1989. – 475 s.

25. Tambor J. *Język polskiej prozy fantastyczno-naukowej* / J. Tambor. – Katowice : UŚ, 1990. – 158 s.

26. Żołyńska M. Heterogeniczność świata przedstawionego „Bajek robotów” Stanisława Lema / M. Żołyńska // Rozprawy Komisji Językowej Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. – T. XVII. – Wrocław, 1991. – S. 153–166.

REFERENCES

1. Brazgovskaja E. E. Kognitivnyj potencial avtoreferencii: samoopisanija v proze S. Lema / E. E. Brazgovskaja, E. A. Smerdova // Vestnik Permskogo universiteta. Rossijskaja i zarubezhnaja filologija. – 2013. – № 2 (22). – P. 94–102.

2. Bulakhovs'ka Yu. L. Deyaki typolohichni zistavlennja v haluzi naukovoyi fantastyky shchodo khudozhn'oyi prozy (Stanislav Lem, Oлександр Byelyayev, Yuriy Smolych) / Bulakhovs'ka Yu. L. // Komparatyvni doslidzhennja slov'yans'kykh mov i literatur. Pam'yati akademika Leonida Bulakhovs'koho. – 2011. – Vip. 16. – P. 266–268. – [Electron resource]. – Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kdsm_2011_16_38

3. Zahnitko A. P. Suchasni linhvistychni teorii: Monohrafiya / A. P. Zahnitko. – Vyd. 2-he, vypr. i dop. – Donets'k : DonNU, 2007. – 219 p.

4. Kyyak I. B. Zhanrovi osoblyvosti fantastyky y futurolohiyi Stanislava Lema: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.01.03 / I. B. Kyyak. – K., 2011. – 21 p.

5. Koz'mina E. Ju. „Rassledovanie” S. Lema: princip imitacii i razrushenie tradicionnyh struktur / E. Ju. Koz'mina // Novyj filologicheskij vestnik. – 2015. – № 4 (35). – P. 17– 25.

6. Moklytsya A. V. Movna iyerarkhiya naukovy-fantastychnoho tekstu: romany S. Lema „Edem” i „Povernennya z zirok” / A. V. Moklytsya // Naukovyy visnyk SNU imeni Lesi Ukrayinky. Seriya „Filolohichni nauky. Literaturoznastvo”. – 2014. – № 19 (296). – P. 86– 92.

7. Radishevs'kij R. P. Polonistichni ta porivnjal'ni studii: zb. nauk. st. / R. P. Radishevs'kij. – K. : MP „Lesja”, 2009. – P. 458–467.

8. Smerdova E. A. Verojatsnostnaja interpetacija referencial'no neprozrachnogo teksta / E. A. Smerdova // Vestnik Permskogo universiteta. Rossijskaja i zarubezhnaja filologija. – 2014. – № 2 (26). – P. 63–69.

9. Smerdova E.A. Nereferencial'nye imena: verojatsnostnyj aspekt interpretacii (na materiale romana Stanislava Lema „Dzienniki Gwiazdowe”) / E. A. Smerdova // Chelovek. Kul'tura. Obrazovanie. – 2013. – № 2. – P. 147–155.

10. Smerdova E. A. Nerefereentnoe upotreblenie imjon (na materiale tekstov Stanislava Lema) : avtofef. ... dis. na soisk. uchenoj stepeni kand. filol. nauk / E. A. Smerdova. – Perm', 2015. – 19 p.

11. Snigirjov A.V. „Astronavty” v „Strane bagrovyh tuch”: eshhe raz o probleme „Strugackie-Lem” / A. V. Snigirjov // Ural'skij filologicheskij vestnik. Serija: Russkaja lit-ra XX–XXI vekov: napravlenija i techenija. – 2015. – № 2 – P. 175–182.

12. Anusiewicz J. Funkcja i struktura neologizmów w utworach fantastycznych Stanisława Lema / J. Anusiewicz // Językoznawca. – Nr 23–24, Koło Językoznawcze Studentów UMCS w Lublinie, Zrzeszenie Studentów Polskich. – Lublin, 1971. – S. 79–87.

13. Barańczak S. Elektrycerze i cyberchanioly / S. Barańczak // Nurt. – Nr 8. – Poznań, 1972. – S. 14–17.

14. Bereś S. Rozmowy ze Stanisławem Lemem / S. Bereś. – Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1987. – 399 s.

15. Bożek Z. Dowcip językowy w twórczości Stanisława Lema / Z. Bożek // Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Językoznawcze. – 1977. – Z. 54. – S. 319–335.

16. Dajnowski M. Groteska w twórczości Stanisława Lema / M. Dajnowski. – Gdańsk : Wydawnictwo Uniwersytetu *Gdańskiego*, 2005. – 212 s.

17. Głombik K. Gra w science fiction. O językowych środkach komicznych i ich funkcji w *Cyberiadzie* Stanisława Lema / K. Głombik // Gry w języku, literaturze i kulturze, pod red. E. Jędrzejko i U. Żydek-Bednarczuk. – Warszawa : „Energeia”. – 1997. – S. 77–90.

18. Handke R. Polska proza fantastyczno-naukowa: problemy poetyki / R. Handke. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1969. – 176 s.

19. Handke R. Neologizm a język nauki i techniki w stylizacji prozy fantastyczno-naukowej Stanisława Lema / R. Handke // Styl i kompozycja, red. Trzynadłowska. – Wrocław, 1965. – S. 234–247.

20. Krajewska M. Granice przekładalności, czyli o grze słów kilka / M. Krajewska, M. Chomik // Przekładając nieprzekładalne II. – Gdańsk, 2004. – S. 109–120.

21. Krajewska M. Od nominacji do kreacji. Rzecz o przekładzie neologizmów science fiction / M. Krajewska, M. Chomik. – Toruń : Wydawnictwo Naukowe UMK, 2011. – 389 s.

22. Krajewska M. Nowa jakość słowa. Lemowe neologizmy w rosyjskiej szacie / M. Krajewska // Rocznik Przekładoznawczy. Studia nad teorią, praktyką i dydaktyką przekładu. – T. 7. – Toruń : Wydawnictwo Naukowe UMK, 2012. – S. 83–94.

23. Krajewska M. Polsko-rosyjski słownik Lemowych neologizmów / M. Krajewska. – Toruń : Towarzystwo naukowe w Toruniu, 2006. – 164 s.

24. Lem S. Fantastyka i futurologia: w 2 t. / S. Lem. – Kraków : Wydawnictwo Literackie. – T.1. –1989. – 475 s.

25. Tambor J. Język polskiej prozy fantastyczno-naukowej / J. Tambor. – Katowice : UŚ, 1990. – 158 s.

26. Żołyńska M. Heterogeniczność świata przedstawionego „Bajek robotów” Stanisława Lema / M. Żołyńska // Rozprawy Komisji Językowej Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. – T. XVII. – Wrocław, 1991. – S. 153–166.

О. В. Константинова

ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ИЗУЧЕНИЯ ТВОРЧЕСКОГО НАСЛЕДИЯ ВЫДАЮЩЕГОСЯ ПОЛЬСКОГО ПИСАТЕЛЯ-ФУТУРОЛОГА С. ЛЕМА

В статье представлен общий обзор научных работ, посвященных произведениям польского писателя-футуролога Станислава Лема. Внимание акцентировано как на трудах признанных польских исследователей его творчества, так и на новейших исследованиях. Среди известных исследователей творчества Лема выделяются Р. Хандке, М. Дайновский, М. Краевская, И. Б. Кияк, К. А. Смердова и др. Подчеркивается, что анализ художественных текстов С. Лема в основном касается вопросов, связанных с жанровыми особенностями, ролью гротеска, изучением неологизмов (в т. ч. специфики их перевода) и особенностями референции.

Ключевые слова: перевод текстов научной фантастики, стилистика текста, гротеск, неологизмы, польский язык, Станислав Лем.

O. V. Konstantinova,

Postgraduate Student of General and Slavic Linguistics Department
Odesa I. I. Mechnikov National University,

24/26, Frantsuzsky Blvd., Odesa, 65058, Ukraine,

tel. : +380972595502,

olga.konstantinowa@gmail.com

LINGUISTIC ASPECTS OF STUDYING THE CREATIVE HERITAGE OF OUTSTANDING POLISH FUTURIST WRITER S. LEM

Summary

This article analyzes the study of the creative heritage of the Polish futurist Stanislaw Lem. The attention is focused on the works of both the recognized Polish and the latest researchers of his creativity. Among the most famous ones are R. Handke, M. Dajnowski, M. Krajewska, I. B. Kyyak, K. Smerdova etc. It is emphasized that the analysis of Lem's literary texts mainly concerns issues related to genre features, the role of the grotesque, the study of neologisms (translation features) and features of references.

Key words: science fiction, style of the text, grotesque, neologisms, Stanislaw Lem.

Надійшла до редакції 24.07.2016 р.

УДК 811.163.41'373.2

O. N. Novak,

Candidate of Philology,

Associate Professor of General and Slavic Linguistics Department

Odesa I. I. Mechnikov National University,

24 / 26, Frantsuzky Blvd., Odesa, 65058, Ukraine,

tel. : (048) 776-04-42,

olganovak2@gmail.com

AXIOLOGICAL MEANING OF THE CONCEPT *ЛЕПОТА* („BEAUTY”) IN THE SERBIAN LINGUACULTURE

The article deals with the structure and the axiological meaning of the concept ЛЕПОТА in the Serbian linguaculture. Having analyzed the meaning of the basic word, its derivatives and idioms, we can assume that the lexeme ЛЕПОТА is the major cultural concept and needs special attention